

Varberg, 25 mars 2021

Pressmeddelande

Att prata pengar med barn ökar chanserna till en god finansiell hälsa som vuxen

Att ge veckopeng, tidigt väcka intresse för privatekonomi och prata pengar med barn ökar chanserna till att barnen får en god finansiell hälsa i vuxen ålder. Barn och unga som fått lära sig om privatekonomi av föräldrar, skolan, vänner och bekanta sparar mer som vuxna och riskerar också i lägre utsträckning att få betalningspåminnelser eller betalningsanmärkningar. Det visar en ny undersökning som Kantar Sifo gjort på uppdrag av Swedbank och sparbankerna.

Hemmet är den vanligaste källan till privatekonomisk kunskap, 65 procent uppger att de lärt sig om privatekonomi av någon i familjen eller av annan släkting. Många har också själva skaffat sig kunskaper i privatekonomi. Men tolv procent kan inte komma ihåg att de fått eller själva sökt kunskap om privatekonomi. Den gruppen tenderar också att ha en sämre finansiell hälsa.¹

- Vi ser ett tydligt samband mellan kunskaper i privatekonomi och sparande. Om man har bristande kunskaper i privatekonomi så tenderar det också att man sparar mindre. Skulle det då hända något oönskat i livet som man kanske inte räknat med blir man också mer sårbar. Exempelvis kan det leda till att man inte har råd att bo kvar i sin bostad om man skulle bli arbetslös, skilja sig eller bli långvarigt sjuk, säger Sarah Åkerlind, Projektledare för skolprojektet KOLL på Varbergs Sparbank.

Kunskap i privatekonomi ökar sparandet och den ekonomiska tryggheten

Bland de som fått lära sig om privatekonomi, till exempel genom att få veckopeng, sparar drygt sju av tio minst tio procent eller mer av sin inkomst. Bland de som inte kan komma ihåg att de har fått eller sökt kunskap om privatekonomi är andelen bara drygt hälften. Bland dem uppger också tre av tio att de inte vet om de kan eller att de inte kan bo kvar i sin nuvarande bostad om de skulle bli arbetslösa, långvarigt sjuka eller skilja sig. De har också oftare problem med räkningar och betalningsanmärkningar.

Viktigt att väcka intresse för privatekonomi i tidig ålder

Om man varit intresserad av privatekonomi sedan barn- och ungdomsåren ökar sannolikheten för att man får en sund och hållbar ekonomi som vuxen. Åtta av tio som varit intresserade av privatekonomi i unga år sparar 10 procent av lönen. 85 procent kan bo kvar i sin bostad även vid ett ekonomiskt avbräck som till exempel arbetslöshet.

- Vi måste prata pengar med våra barn och unga. Ger vi dem kunskap och väcker intresse i tidig ålder ökar vi möjligheten för dem att fatta bra och hållbara beslut gällande sin privatekonomi i framtiden. Det är därför som vi satsar så mycket tid ute i skolorna genom KOLL. Att skapa träningstillfällen som exempelvis veckopeng, ger tillfällen att lära sig kring pengars värde men även en chans till att lära sig av sina misstag, säger Sarah Åkerlind.

Kunskap i privatekonomi viktig samhällsfråga – fler behöver hjälpa till

Undervisning i privatekonomi ingår i skolans läroplan. 55 procent anser också att ett av de bästa sätten att lära sig om privatekonomi är i skolan. Samtidigt är det bara 24 procent som uppger att de lärt sig om privatekonomi där.

- Skolans roll är utan tvekan viktig, speciellt för de elever som inte har möjligheten att lära sig om privatekonomi hemma. Men jag tycker inte att allt ansvar ligger på föräldrar och skolan. Det är en samhällsfråga och vi är många som behöver ta ansvar för att våra barn och unga får den bästa möjliga förutsättningen till en privatekonomisk framgång, säger Sarah Åkerlind.

¹ Från undersökning gjord av Kantar Sifo på uppdrag av Swedbank. Undersökningen genomfördes i mars 2021 och 3 184 personer 18-79 år deltog.

Kontakt

Jennie Svahn, Privatmarknadschef, tfn 0340-66 61 00

Jennie.svahn@varbergssparbank.se

Sarah Åkerlind, Projektledare KOLL, tfn 0340-66 61 81

Sarah.akerlind@varbergssparbank.se

Prata pengar med barn – tips från Varbergs Sparbank

- Försök att prata enkelt och lustfyllt med barn och unga om ekonomi. Ta gärna hjälp av appar eller spel. Om de tycker att det är roligt och intressant ökar intresset.
- Att få en egen vecko- eller månadspeng som man själv får bestämma över tycker de flesta är roligt – det är också lärorikt. Det lär barnen/ungdomarna att hushålla med pengar och att förstå pengars värde.
- Uppmuntra barnet/ungdomen att spara en del av vecko- eller månadspengen och förklara att sparade pengar ger möjligheter att göra något roligt eller köpa något lite längre fram. Det gör även att man lär sig hur man på sikt klarar oförutsedda utgifter bättre och får en tryggare ekonomi.
- Tillåt barnet/ungdomen att göra misstag med sin veckopeng – det lär man sig också av. Förklara också vilka risker det finns med att låna till sådant man inte har råd med i stunden. Snabblån och konsumentkrediter som kan locka vid vuxen ålder kan snabbt bli dyra och leda till ekonomiska bekymmer om man inte har råd att betala.
- När barnet är moget, ge hen tillgång till digitala banktjänster. Var tydlig med att bankkort, koder eller personliga bankuppgifter aldrig ska lämnas ut till andra
- Spara tillsammans i familjen till en gemensam upplevelse eller ett inköp. Då blir sparandet roligare samtidigt som man lär ut goda vanor.

KOLL – Ett samhällsengagemang

I 5 år har Varbergs Sparbank i samverkan med Varbergs kommun ingått i kommunens arbetsmodell MOA- Modern arbetslivsorientering.

KOLL - är ett initiativ från Varbergs Sparbank i samverkan med Varbergs kommun och har i 5 år utbildat över 9000 elever i vårt verksamhetsområde Varbergs kommun och Horred.

Projektet möter eleverna genom hela skolgången (åk 3, 6, 9 och åk 3 gymnasiet) med undervisning i privatekonomi samt ger inblick i hur en bank fungerar som arbetsplats.

Projektet finansieras av Varbergs Sparbank genom sparbanksstiftelsen och är en del av vårt samhällsengagemang.

Bilaga. Tabeller

Hur har du lärt dig om hur man hanterar sin privatekonomi?

	Total
Av någon i familjen eller släkten	65%
I skolan	24%
Av vänner och bekanta	14%
Av influencers och/eller olika forum på sociala medier	1%
Genom att läsa på och lära sig själv	53%
Jag kan inte komma ihåg att jag fått eller sökt kunskap om detta	12%
Vet ej	2%

Vilket eller vilka sätt tycker du är de bästa för att lära sig hantera sin privatekonomi?

	Total
Lära av någon i familjen eller släkten	71%
I skolan	55%
Lära av vänner och bekanta	26%
Lära av influencers och/eller olika forum på sociala medier	3%
Genom att läsa på och lära sig själv	65%
Jag ser inget behov av att lära sig hantera privatekonomi	1%
Vet ej	2%

Kan du spara 10 procent eller mer av din inkomst efter skatt? Räkna även eventuell amortering på bolån som ett sparande?

	Total
Ja, och det gör jag	69%
Ja, men jag gör det inte idag	15%
Nej	13%
Vet ej	2%

Skulle du ha möjlighet att bo kvar i ditt befintliga boende i 12 månader även i händelse av arbetslöshet, långvarig sjukdom eller skilsmässa?

	Total
Ja	78%
Nej	11%
Vet ej	12%

Har det hänt att du inte kunnat betala en räkning i tid? Här menar vi inte att du eventuellt har glömt att betala en räkning i tid utan att du inte har kunnat betala i tid.

	Total
Ja, det har hänt många gånger	2%
Ja, det har hänt några gånger	4%
Ja, men bara någon enstaka gång	13%
Nej, det har aldrig hänt	80%
Vet ej	1%
Ja (summering)	19%

Har du någon gång fått en eller flera betalningsanmärkningar? Dvs inte betalat räkningar eller skulder i tid så ärendet har gått vidare till kronofogden

	Total
Ja, det har hänt flera gånger	1%
Ja, det har hänt några gånger	1%
Ja, men bara någon enstaka gång	6%
Nej, det har aldrig hänt	90%
Vet ej	1%
Ja (summering)	9%

Kan du spara 10 procent eller mer av din inkomst efter skatt? Räkna även eventuell amortering på bolån som ett sparande?
Utifrån om man har fått regelbunden vecko-eller månadspeng när man växte upp.

	Ja, jag fick regelbunden veckopeng/ månadspeng	Jag fick pengar men inte regelbundet	Nej, jag fick ingen veckopeng/ månadspeng
Ja, och det gör jag	73%	65%	64%
Ja, men jag gör det inte idag	14%	18%	15%
Nej	12%	14%	18%
Vet ej	2%	3%	4%

Kan du spara 10 procent eller mer av din inkomst efter skatt? Räkna även eventuell amortering på bolån som ett sparande?
Utifrån om man har fått lära sig om privatekonomi eller inte.

	Jag kan inte komma ihåg att jag fått eller sökt kunskap om detta	Av någon i min familj eller släkting, I skolan, Av vänner och bekanta, Av influencers och/eller olika forum på sociala medier, Genom att läsa på och lära mig
Ja, och det gör jag	54%	72%
Ja, men jag gör det inte idag	23%	14%
Nej	19%	13%
Vet ej	4%	2%

Kan du spara 10 procent eller mer av din inkomst efter skatt? Räkna även eventuell amortering på bolån som ett sparande?
Utifrån om man är intresserad av privatekonomi eller inte.

	Ja, och det har jag varit sedan barn/ungdomen	Ja, och mitt intresse väcktes i vuxen ålder	Nej, jag är inte särskilt intresserad av privatekonomi
Ja, och det gör jag	79%	73%	57%
Ja, men jag gör det inte idag	10%	15%	20%
Nej	10%	11%	18%
Vet ej	1%	1%	4%

Skulle du ha möjlighet att bo kvar i ditt befintliga boende i 12 månader även i händelse av arbetslöshet, långvarig sjukdom eller skilsmässa? *Utifrån om man har fått regelbunden vecko-eller månadspeng när man växte upp.*

	Ja, jag fick regelbunden veckopeng/ månadspeng	Jag fick pengar men inte regelbundet	Nej, jag fick ingen veckopeng/ månadspeng
Ja	79%	77%	76%
Nej	10%	13%	11%
Vet ej	11%	10%	13%

Skulle du ha möjlighet att bo kvar i ditt befintliga boende i 12 månader även i händelse av arbetslöshet, långvarig sjukdom eller skilsmässa? *Utifrån om man har fått lära sig om privatekonomi eller inte.*

	Jag kan inte komma ihåg att jag fått eller sökt kunskap om detta	Av någon i min familj eller släkting, i skolan, Av vänner och bekanta, Av influencers och/eller olika forum på sociala medier, Genom att läsa på och lära mig
Ja	70%	79%
Nej	15%	10%
Vet inte	15%	10%

Skulle du ha möjlighet att bo kvar i ditt befintliga boende i 12 månader även i händelse av arbetslöshet, långvarig sjukdom eller skilsmässa? *Utifrån om man är intresserad av privatekonomi eller inte.*

	Ja, och det har jag varit sedan barn/ungdomen	Ja, och mitt intresse väcktes i vuxen ålder	Nej, jag är inte särskilt intresserad av privatekonomi
Ja	85%	80%	69%
Nej	8%	10%	14%
Vet inte	7%	10%	17%

Har det hänt att du inte kunnat betala en räkning i tid? Här menar vi inte att du eventuellt har glömt att betala en räkning i tid utan att du inte har kunnat betala i tid. *Utifrån om man har fått regelbunden vecko-eller månadspeng när man växte upp.*

	Ja, jag fick regelbunden veckopeng/ månadspeng	Jag fick pengar men inte regelbundet	Nej, jag fick ingen veckopeng/ månadspeng
Ja, det har hänt många gånger	1%	3%	3%
Ja, det har hänt några gånger	4%	5%	4%
Ja, men bara någon enstaka gång	12%	15%	14%
Nej, det har aldrig hänt	82%	77%	78%
Vet ej	0%	0%	2%
Ja (summering)	18%	23%	20%

Har det hänt att du inte kunnat betala en räkning i tid? Här menar vi inte att du eventuellt har glömt att betala en räkning i tid utan att du inte har kunnat betala i tid. *Utifrån om man har fått lära sig om privatekonomi eller inte.*

	Jag kan inte komma ihåg att jag fått eller sökt kunskap om detta	Av någon i min familj eller släkting, i skolan, Av vänner och bekanta, Av influencers och/eller olika forum på sociala medier, Genom att läsa på och lära mig
Ja, det har hänt många gånger	4%	2%
Ja, det har hänt några gånger	7%	4%
Ja, men bara någon enstaka gång	13%	13%
Nej, det har aldrig hänt	76%	81%
Vet ej	1%	0%
Ja (summering)	24%	19%

Har det hänt att du inte kunnat betala en räkning i tid? Här menar vi inte att du eventuellt har glömt att betala en räkning i tid utan att du inte har kunnat betala i tid. *Utifrån om man är intresserad av privatekonomi eller inte.*

	Ja, och det har jag varit sedan barn/ungdomen	Ja, och mitt intresse väcktes i vuxen ålder	Nej, jag är inte särskilt intresserad av privatekonomi
Ja, det har hänt många gånger	1%	1%	3%
Ja, det har hänt några gånger	3%	6%	5%
Ja, men bara någon enstaka gång	9%	15%	15%
Nej, det har aldrig hänt	87%	78%	76%
Vet ej	0%	1%	1%
Ja (summering)	13%	21%	23%

Har du någon gång fått en eller flera betalningsanmärkningar? Dvs inte betalat räkningar eller skulder i tid så ärendet har gått vidare till kronofogden. *Utifrån om man har fått regelbunden vecko- eller månadspeng när man växte upp.*

	Ja, jag fick regelbunden veckopeng/ månadspeng	Jag fick pengar men inte regelbundet	Nej, jag fick ingen veckopeng/ månadspeng
Ja, det har hänt flera gånger	1%	2%	2%
Ja, det har hänt några gånger	1%	2%	1%
Ja, men bara någon enstaka gång	6%	8%	5%
Nej, det har aldrig hänt	92%	88%	91%
Vet ej	0%	1%	1%
Ja (summering)	8%	12%	8%

Har du någon gång fått en eller flera betalningsanmärkningar? Dvs inte betalat räkningar eller skulder i tid så ärendet har gått vidare till kronofogden. *Utifrån om man har fått lära sig om privatekonomi eller inte.*

	Jag kan inte komma ihåg att jag fått eller sökt kunskap om detta	Av någon i min familj eller släkting, I skolan, Av vänner och bekanta, Av influencers och/eller olika forum på sociala medier, Genom att läsa på och lära mig
Ja, det har hänt flera gånger	3%	1%
Ja, det har hänt några gånger	2%	1%
Ja, men bara någon enstaka gång	8%	6%
Nej, det har aldrig hänt	86%	91%
Vet ej	1%	0%
Ja (summering)	13%	8%

Har du någon gång fått en eller flera betalningsanmärkningar? Dvs inte betalat räkningar eller skulder i tid så ärendet har gått vidare till kronofogden. *Utifrån om man är intresserad av privatekonomi eller inte.*

	Ja, och det har jag varit sedan barn/ungdomen	Ja, och mitt intresse väcktes i vuxen ålder	Nej, jag är inte särskilt intresserad av privatekonomi
Ja, det har hänt flera gånger	1%	1%	3%
Ja, det har hänt några gånger	1%	2%	2%
Ja, men bara någon enstaka gång	4%	8%	8%
Nej, det har aldrig hänt	95%	89%	88%
Vet ej	0%	1%	1%
Ja (summering)	5%	10%	12%